

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 260. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1914 november 8.

Nemzeti kölcsön.

Nem áll egészen az, hogy a háboruhoz három dolog kell: pénz, pénz és ismét pénz. Sok minden: férfias bátorság, szilárd erkölcsi érzés, nemzeti öntudat, lelkesedés, az etikai erők első sorban jönnek számításba, de azok mellett mint feltétlen szükséglet egy sorban szerepel bizony a pénz is. A pénznek is részt kell vennie a háboruban, mely egy nemzet létéért folyik.

Németország megmutatta, hogy erkölcsi és anyagi téren egyforma felkészültséggel tud harcba menni. Fiai két fronton, két hatalmas ellenséggel szemben véreznek, küzdenek bámulatos kitartással, az otthon maradottak pedig a kormány első felhívására lejegyezték az öt-milliárdos hadi kölcsönt. Ugyanolyan lelkesedéssel adták a harc céljaira pénzüket, mint vérüket. Mert tudták, hogy a német haza létéről van szó.

Nos hát még sokkal inkább szó van most Magyarország létéről. Most alapozzuk meg Magyarországot a második ezer évre. Ehhez is nemcsak fiaink páratlan, a világ csodálatát kivívott vitézségére, hanem az egész ország áldozatkészségére szükség van. Nemzeti létünk forog kockán, nem szabad, hogy bárki kivonja magát a főséges nemzeti munkából. Ha a vérünk nem drága a hazáért, akkor ne legyen drága a pénzünk se.

Magyarország pénzügyminisztere kölcsönért fordul az országhoz, a haza védelmének céljaira.

Az országhoz, mindnyájunkhoz fordul a kormány. Nem nagy bankárokhoz, valamennyiünkhöz, gazdagokhoz és szegényekhez. Nem adományt, csak kölcsönt kér a leg-

szentebb célra: a honvédelem céljaira. Biztos kamatozása, feltétlen jó tőkebefektetésre hív fel mindenkít. Hat százalékos kamatozást biztosít az állam mindenkinek kölcsönadott pénze után és a mellett biztosítja, hogy a kölcsönkötvényre az osztrák-magyar bank vagy a hadikölcsönpénztár bármikor kölcsönt is ad. Tehát igazában csak annyit kér az állam, hogy senki se tartsa otthon kamatozatlanul a pénzét, hanem bocássza forgalomba a legteljesebb garancia mellett jó kamatra.

Praktikusan jár el, aki enged a felhívásnak és a mellett hazafiasan is cselekszik, mert erejéhez mérten súlyos ezresekkel vagy szerény fillérekkel, de összeségben óriásilag hozzájárult a hadjárat sikeres befejezéséhez, a honvédelem dicső munkájához.

A hazafias lelkesedés és a hidegen számító gyakorlati ész találkoznak az új nemzeti kölcsönben. Legyünk ezen a téren is méltók a nagy német szövetségéhez s katonáink vitézségéhez lehessen feljegyezni közgazdasági diadalunk gyánant nagy nemzeti kölcsönünk gyönyörű eredményét is!

A nemzeti kölcsönre vonatkozólag a következőket jelentik hivatalosan:

(Hivatalos.) A pénzügyminiszter a hadi szükségletek fedezésére szükséges összegek beszerzése céljából legközelebb kölcsönt fog kibocsátani, hat százalékkal kamatozó adómentes járadékkölcsön kibocsátása van tervbevéve, még pedig nyilvános aláírás útján kizárólag a magyar szent korona országai és Bosznia Hercegovina területén. A pénzügyminiszter tehát közvetlenül fordul a közönséghez, amint a német birodalomban is történt és a kölcsönkibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítani. Az aláírás előreláthatólag egy hét leforgása után veszi kezdetét és mint aláírási helyek az összes állampénztárak és

adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei s az összes számottevő hazai pénzügyintézetek fognak szerepelni. A terv szerint az aláírási ár minden száz korona névértékért kilencvenhét korona ötven fillér lesz, mely az aláírás alkalmával azonnal befizetendő. A kötvények első szelvénye már 1915. év május elsején kerül beváltásra a folyó évi november elsejétől az aláírási napig járó folyó kamatokat azonban az aláíróknak nem kell megtérítenie úgy, hogy ha az aláírás például november 25-én történik, ez az aláíróknak száz koronánként harminyolek fillér megtakarítást jelent, vagyis a tényleges kibocsátási árfolyam kilencvenhét korona tizenkettő fillér, ami hat egész tizenyolek századrész százalékos kamatozásnak felel meg.

Az aláírt kötvények árának kifizetésére azonban száz koronát meghaladó jegyzések-nél kedvezményes fizetési módozat lesz igénybe vehető oly képpen, hogy az aláírás-kor csak az aláírt névérték tíz százaléka lesz biztosítékképpen leteendő, még pedig vagy készpénzben, vagy megfelelő értékpapirokban s a jegyzett összeg ezt követőleg lesz befizetendő olyképpen, hogy negyven százalék az aláírási felhívás közzétételétől számított egy hónap alatt, a további hatvan százalék pedig két egyenlő részletben egy további hónapon belül lesz befizetendő. A biztosíték az utolsó részlet befizetése alkalmával lesz elszámolva, illetőleg visszaadva. Ez a kedvezményes fizetési módozat minden száz korona névértéknél ötven fillér kamat megtakarítást jelent és az ily módon befizetett kötvények aláírási ára minden száz korona névértékért kilencvennyolc korona lesz.

Az aláírási áron kívül az aláírók terhére sem folyó kamat, sem jutalék nem számítható fel.

Az az aláíró, aki az általa jegyzett kötvényeket zárolja s a zárolást öt éven át fel nem oldhatja, a kötvényen alapuló követelést legkésőbb 1919. évi november hó elsején, ettől a naptól számított egy évre, névértékben leendő visszafizetésre felmondhatja. Viszont a pénzügyminiszter fenntartja magának a jogot, hogy három havi felmondás mellett a kölcsönt egészben vagy részben névértékben visszafizethesse. A felmondás azonban 1920 évi november hó elsejét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

A kölcsönre történő lefizetésekre a felmondási idő betartásával átutalás útján igénybe vehetők az 1914. évi augusztus

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák. **Divatos ruhaszövetek,** mosó-kelmék, flanell és barchetek. Fehérneműek, vászon és szőnyegek. **Hadi felszerelések;** Dr. Jáger alsóruházat, keztyük, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsék, gumi-köpeny, és hálósákok. Posztó és bőrkamáslik **Gyapjutakarók és pokróczok legnagyobb választék.** Olesó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyáruházában.

hó elseje előtt betéti könyvre, vagy folyószámlára elhelyezett egyébként moratórium alá eső betétek is s azok, akik a befizetésre ily betétjeiket kívánják igénybe venni, betétjük teljes összege erejéig. Az illető intézet közvetítésével jegyezhetnek s ezek az intézetek, amennyiben nem hivatalos aláírási helyek, a bevételekről teljesítendő befizetéseket a hivatalos aláírási helyek valamelyikével fogják elszámolni.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig úgy a szabad, mint a zárolt darabokra, az osztrák-magyar bank és a hadi kölcsönpenztár a mindenkor hivatalos váltó leszámítolási kamatláb mellett, — amelyik jelenleg öt és fél százalék, — fognak kölcsönöket nyújtani. Ily kedvezményes kamatlábat legalább egy esztendeig fognak alkalmazni. Ugyancsak kedvezményes vagyis a szabályszerűnél fél százalékkal alacsonyabb kamatláb mellett, tehát jelenleg az állampapírok legnagyobb részére öt és fél, más megfelelő értékpapírokra hat százalék kamattal fogják előleget nyújtani, ezek az intézetek, amennyiben a felveendő összeg az új kibocsátás jegyzésére szolgál. — Az új járadékkölcsön kötvényeit úgy az osztrák-magyar bank főintézete és fiók-intézetei, mint a szelvények beváltásával megbízott fővárosi pénztézetek az 1915. év végéig költségmentesen fogják megőrizni.

Annak elérése végett, hogy ennek a kizárólag hadi célokra szolgáló kibocsátásnak jegyzése a kisebb embereknek is lehetővé tétessék, a legkisebb kötvény névértéke 50 koronában fog megállapíthatni. A kölcsön könnyű feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete, s annak felismerése, hogy a kölcsön jegyzésében valamivel nagyobb részvétellel az aláírók magán érdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja; biztosítékai annak, hogy e kizárólag belföldi kölcsön jegyzésének eredményeiben az ország közgazdasági ereje impozánsan fog megnyilvánulni. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

x **Watta és kötszervélék** nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Az oroszok háromhetes uralma Chyrowban.

P. Libinski jezsuita szemtanu elbeszélése. (Folytatás.)

Október ötödike körül lehetett hallani az első híreket, hogy az osztrákok és magyarok körülbelül három hadtesttel jönnek kelet felé. Az oroszok a Chyrow körüli hegyekbe ásták be magukat. Az intézetet ez alatt orosz kórházzá alakították át.

Vége október nyolcadikán kezdődött meg igazán az oroszok visszavonulása: raboltak, amihez csak értek, elhajtottak teheneket, lovakat, még a cipőt is lehúzták az emberek lábáról, azonban szerencsére, senkit sem öltek meg.

Szombaton reggel már csak a patrollak járták be a környéket s ugyanekkor megjöttek a mi előőrseink is.

P. Sauicki az előőrsek fegyvertüze között ment ki a szomszéd községbe egy beteg asszonyhoz.

Este már sok osztrák-magyar katona volt Chyrowban és a konviktusban és vasárnap reggel megkezdődött az ütközet Felsztyn, Stara, Sol és Strary-Sambor között.

A világháború.

Az angol flotta francia városrészt bombázott.

Konstantinápoly, nov. 7. A török főhadiszállás jelenti: Tegnap az orosz hadseregnek, ugylátszik, nyugalom volt. Az angolok Akabánál ismét csapatokat szállítottak partra, de a csendőrök és törzsek megtámadták. Miután egy angol tiszt elesett, az angolok municiójukat eldökálva, futva menekültek. Ma délelőtt az orosz flotta két órahosszat bombázta Zungulda és Koznu feketetengeri városokat. Koznuban Miksa nevű görög gőzöst elsüllyesztették. Zunguldában a francia negyed, a francia templomot, a francia konzulátust és két más épületet elpusztítottak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ezerötszáz szerb fogoly.

Budapest, november 7. A déli hadszíntérről hivatalosan jelentik: Faágakból készült torlaszok és sodrony akadályok mögött elcsúszott szerbek ellen a Ca Planinán és a Sabácstól délre fekvő területen intézett támadásaink lassankint előre haladnak. Tegnap a harcászati fontos mizari magaslatokat hatalmunkba kerítettük és kétszáz embert foglyul ejtettünk.

E hadművelettel összhangban tegnap Krupajnye-nál is megkezdődött a támadás, igen jól megválasztott és megerősített elleneséges hadállások ellen. Részletek még nem közölhetők. Csodálatra méltó hősiességgel küzdő csapataink már tegnap a szerb sáncok egész sorát rohammal bevették és körülbelül 1500 szerbet fogtak el, négy ágyut és hat géppuskát zsákmányoltak. Csapataink kitűnő szelleme és állapota reményt nyújt arra, hogy e nehéz hadműveletben is kedvezően

fog előre haladni. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Perzsia az angolok ellen.

Konstantinápoly, november 7. Az angol kormány azt követelte Teheránban, hogy a karavánforgalom fölött ellenőrzést gyakorolhasson Barsa és az afghanisztáni, illetőleg keludzsisztáni határok között. A Perzsa kormány visszautasította Angolország követelését.

Orosz hadihajók bombázzák Herakleát.

Konstantinápoly, november 7. Hitelesen jelentik, hogy tegnap orosz hadihajók jelentek meg Heraklea előtt és ágyúzták a szénkikötőt.

Heraklea kikötőváros Kisázsia északi partján, a Fekete-tenger mellett.

Az angolok elzárták a Minch-csatornát.

London, november 7. (M. T. I.) Az admirális közli, hogy a nagy kis Minch t, Skótzország és a Hebridák közti tengeri utat, a hajózás elől elzárta.

A csilei tengeri ütközet.

London, november 7. Az Exchange Telegram Company jelenti Washingtonból: A chilei amerikai követ hivatalos jelentése szerint a Glasgow nevű angol cirkálót Chilebe szállították.

Oroszország hadikészülődései Besszarábiában.

Galac, november 7. Az oroszok nagy tüzéség, csapatokat vontak össze Reni kikötőjéhez közel, a besszarábiai orosz határon.

A népfelkelés hét újabb évfolyamát, 1883-tól 1890-ig behívták.

Az oroszok hét hadteste oly erősen sáncoolta el magát, hogy a mi katonaságunkra nézve igen nehéz feladat volt kiverni őket fedett állásukból, mivel csak négy hadtest volt ott.

Az egész konviktus meg a kollegium első és második emelete telistele va katonákkal és tisztekkel. A kórházon kívül, elképzelhető, mennyi sebesülttel az intézetben, három hadtest parancsnoksága is ott van. A mieink a kollegium földszintjén húzódtak meg.

A katonaság élelem után tudakozódik, ami már régen kifogyott. Amennyiről P. Lubinski tud, maradt egy véka buzaliszt, 6-7 véka gabonaliszt, vaj, vagy egy-két hónapra való tojás, néhány liba és tyúk. A tehenekből még hét darabot kellett eladni az oroszoknak, úgyhogy csak 15 maradt meg még, amelyeknek nagy részét a P. Rektor rendelkezésére el adni, mert nincs mivel táplálni a marhát. Széna, vagy szalma egy maréknyi sem maradt, burgonya van még vagy 1000 métermázsa, nagyobb részt még a szántóföldeken.

Az egész intézet rettenetes képet mutat. Különösen tapasztalható a félreeső helyek hiánya. Ennyi és ennyi ezer ember, de különösen sebesült számára! Ugy hogy bizony mindenütt piszok és rossz levegő, a folyosón bokáig érő sár és szemét.

Ez mind azonban nem ér fel azokkal a szenvedésekkel, amiket a mieinknek, páternek, testvéreink egyaránt szenvednie kellett az orosz tisztektől és legénységtől. Hányszor kellett házkutatást végigszenvedniök, különösen az éléstárakban és a pincében, mennyi szekaturának voltak kitéve a tisztek részéről, azt mind leírni lehetetlen! Egy házkutatás alkalmával az egész házat a szolgaszemélyzettel együtt, hat és félórán keresztül tartották elzárva a kis ebédlőben, fegyveres őrcok áltak a bejárat előtt, mintha gonosztevők lennének. Csak az isteni gondviselésnek köszönhetjük, hogy az oroszok állandóan kikerülték azt a helyiséget, és ajtót, ahol a liszt, bor, a konviktus ágyberendezése, stb. el volt rejtve, pedig ugyan csak buzgón kutattak. Mindezekon kívül P. Radomski számítása szerint, a kár, amit az oroszok csináltak, elér a 30000 koronát.

Azért mindenki örömmel üdvözölte a mi hadseregünk visszaérkezését. Hogy megvilágítsuk ezt a lelkesedést, elég egy megtörtént példát felhozni. Oleksa, egy egyszerű szolgálóember, vasárnap reggel álmatlanul be-

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

A nagyváradai iskolák elhelyezése.

Idegen helyiségekben tanítanak

A zárlat alól feloldott nagyváradai iskolákban tudvalevőleg november 3-án már megkezdtek a tanítást, azonban a zárlat feloldása még nem jelenti azt, hogy a tanítást az összes iskolákban megkezdhetik, mert a legtöbb iskola a háborúból kifolyólag le van foglalva katonai kórháznak, vagy katonai elszállásolási célokra.

Ezen némileg akként segítettek, hogy egyes iskolák részére más intézetek adtak ideiglenes helyet, vagy egyes iskolákban úgy helyeztek el más iskolát is, hogy az egyik iskola délelőtt, a másik iskola délután veszi igénybe a helyiségeket. Több iskola részére azonban egyáltalán nem tudtak ideiglenesen sem helyet szerezni s ezekben szünetel a tanítás.

Réz Mihály a községi iskolák felügyelőigazgatója a nagyváradai iskolákról most részletes jelentést terjesztett a városi tanács elé.

Eszerint ma a nagyváradai iskolák a következő helyeken tartják meg az előadásokat:

A kir. kath. jogakadémia a kath. Kör helyiségében; a premontrai főgimnázium a széles utcai állami és közs. iskolában; az állami főreáliskola, valamint a közs. polgári fiúiskola a csendőriszobában; az olasz közs. polgári leányiskola az Orsolya-zárdában; a Ritoók-utcai közs. elemi fiúiskola a széles-utcai elemi fiúiskolában; az olasz róm. kath. elemi fiúiskola a kir. törvényszék épületében; az orth. elemi és polgári leányiskola az orth. fiúiskola helyiségeiben nyert ideiglenes elhelyezést

A többi felekezeti iskolák: tanítóképző, óvóképző, polgári és elemi iskolák saját helyiségeikben folytatják a tanítást, a neolog. izr. hitközség Szilágyi Dezső utcai elemi iskola kivételével, mely iskola részére mind

állít a P. Rektorhoz és kimerülve az álmatlanságtól elbeszéli, hogy felesége az egész éjjelen át káposztát és burgonyát főzött a katonák számára. „És aztán fizetett-e valaki mindezt?” kérde a Rektor. „Akartak, — válaszolta a jó ember — de mi ingyen adtuk nekik, hogy végre mégis visszajöttek.”

Hogy az intézet még áll, ez Szent József különös segítségén kívül, a pátereknek és a testvéreknek köszönhető, akik mindvégig kitartottak Chyrowban. Maguk az oroszok is bevallották, hogy szerencséje a konviktusnak, hogy a mieink ott maradtak, mert különben, sem a szobák, sem a könyvtár, sem más egyéb nem maradt volna meg. Ahogy tényleg meg is történt az azok házában, akik a várost elhagyták. Különösen Mikos, Radomski, Ruchel, Jan páterek tűntek ki bátorságukkal és odaadásukkal. A páterek azokon a szolgálványokon kívül, amelyeket az oroszoknak kellett teljesíteniük, buzgón teljesítették papi kötelességeiket nem csak saját házaikban, de plébánián is, mert hisz az adminisztrátor is elmenekült. Ez az emberfeletti munka aztán meg is viselte a páterek egészségét. Legelsőnek P. Nuckowski betegedett meg és becsületükre legyen mondva az orosz orvosoknak, nagy odaadással és szeretettel kezelték őt. Most is betegeskedik, de élete nincsen veszélyben. Az egyik páter teljesen kimerült, a másik tüdőcsúshurutba esett, bántja a köhögés és igen rosszul néz ki. A P. Rektor idegzetesen teljesen kimerült, mert amit ő állott ki, az minden emberi erőt felülmúlt. Csak egy páter, a fiatal P. Baudiss, őrizte meg mindvégig frissességét és jó kedvét.

(Vége)

ez ideig ideiglenes helyiség, a legnagyobb utánajárás dacára sem volt biztosítható.

Az újvárosi közs. polgári leányiskola az őr-utcai, sánc-utcai, Velencei és Csillagvárosi községi, a vitéz-utcai állami elemi fiú- és leányiskolákban, valamint a csillagvárosi IX. számú állami óvodában szünetel a tanítás, mert ezek helyiségei katonai célokra vannak felhasználva s ezen iskolák részére megfelelő ideiglenes helyiség szintén nem volt biztosítható.

Nagyvárad nagy napjai.

A Katholikus Kör első vetítőestélye

Tegnap este fél 6-kor tartotta a Katholikus Kör első vetítő estélyét a Kör Szent László-termében. A közönség teljesen megtöltötte a hatalmas termet és nagy élvezettel, lelkes hangulatban, ki-kitörő tapsviharral hallgatta meg Bozóky Gyula honvédszázados lelkes és színes előadását: a nagyváradai mozgósítás pillanatfelvételeiről. Ez az előadás egy nagy műveltségű, izigvéri katonának lelkesítő szövege és a nagy napok emlékeit visszaidéző kedves megemlékezésére volt. A pompás képek újra vissza varázoltak élénk virágosóval borított felvonuló katonáinkat, aztán szomorubb képek jöttek: a sebesülteket vitték a kórházakba. Jött aztán egy meghatározó kép: kis fakeresztekkel megjelölt katonasírok a váradoszi temetőben.

Rendkívül érdekesek voltak a képek a hadapródiskola zászlósainak felavatásáról, a mint a kiröppent kardok összecsofolódnak 150 lelkes ifju tiszt kezében magasra emelve.

Majd bemutatta az előadó a 42-es ágyuszörnyeket, 8 évvel ezelőtt készült felvétel alapján.

Bozóky százados egyike a legjobb előadóknak. Pompás közvetlenséggel, magas irodalmi színvonalon tartott előadásában szinte megelevenedtek a képek. Egy-egy humoros megjegyzése kitűnően fűszerezte az előadást, mikor nedig hazafias érzése, erős magyar fajszeretete cikázott át az előadáson, vele együtt lelkesedtek és percekig tapsolt az egész közönség.

Az az előkelő közönség, mely Belopotoczky Kálmán v. b. t. t. és Fetser Antal püspökökkel élén gyönyörködött a magas szárnyalású előadásban, igazán egy felejtetetlen est emlékével tért haza.

Az előadás a hallgatóság tapsai között ért véget.

Az előadás jövedelme a rendkívül mérsékelt díj dacára 106 korona 30 fillér volt, melyet a Kör elnöksége teljes összegében a Vörös-Kereszt Egyletnek a sebesülteket ellátó konyhára juttat.

Hogy az egész jövedelem erre a nemes célra jusson, azt a Kath. Kör egyik buzgó vál. tagja, Justh Károly tette lehetővé, aki az ezzel járó kész kiadásokat sajátjából fedezte.

A legközelebbi vetítőest e hó 17-én lesz, amikor dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár tart előadást X. Pius pápáról, melynek során remek képeket fog bemutatni Rómáról és a pápai udvarról.

Ezután minden kedden tart vetítő-estét a Kör elnöksége. Az előadás mindig félhatkor kezdődik.

Mikor kell jelentkezni a B) osztályu népfelkelőknek.

Nem minden tisztviselőt mentesít a miniszter.

A mozgósítás különböző részletei közül kétségtelenül a B) osztálybeli népfelkelők szemléje és behívása kelt mindenféle legnagyobb érdeklődést. A felhívások alapján már ugy Nagyváradon, mint Biharmegye területén megtörténtek az összeírások úgy, hogy minden akadály nélkül meglehet kezdeni a szemléket.

A katonaság végleges megállapítása alapján Biharvármegye területéről a következő beosztás szerint történik meg a szemle:

A derecskei járásban november 25-től nov. 27-ig.

A székelyhidi járásban november 16-tól nov. 18-ig.

A margitai járásban november 20-tól nov. 24-ig.

Az érmihályfalvai járásban november 25-től nov. 27-ig.

Az élesdi járásban november 16-tól november 21-ig.

A nagyszalontai járásban november 23-tól nov. 28-ig.

A vaskóhi járásban november 30-tól december 4-ig.

A belényesi járásban december 4-től december 12-ig.

Nagyváradon az itteni illetőségűek december 12-től december 16-ig. 16-án állanak elő az elmaradt 1892., 1893. és 1894. évi állításkötelesek is.

Az idegen illetőségi B) osztályu népfelkelők, akik Nagyváradon jelentkeztek december 17-től december 22-ig állanak elő.

A magyarszéki járásban december 23-tól december 30-ig.

A béli járásban november 16-tól november 18-ig.

A tenkei járásban november 19-től november 24-ig.

A sárréti járásban november 25-től november 28-ig.

A berettyóújfalusi járásban november 29-től december 3-ig.

A biharkeresztési járásban december 10-től december 14-ig.

A központi járásban december 15-től december 20-ig.

A szalárdi járásban december 20-tól dec. 23-ig.

A cséfalvi járásban december 27-től december 30-ig.

A jelentkezés után a miniszteri utasítás értelmében elsősorban mindig a fiatalabb évekből kell szolgálatra behívni a népfelkelőket. Elsősorban tehát a szemlék alkalmával alkalmasnak találtak közül az 1890. évben születetteket kell behívni. Legutoljára tehát az 1878. évbőliek állanak elő.

A B) osztálybeli népfelkelők behívása esetén a közhivatalok nagyrésztében munkatorlás következhetik be, ami igen nagy hátrányára lehet esetleg a közügyek menetének.

Nehogy ezek a kellemetlenségek beálljanak, a miniszter tegnap rendeletet küldött minden törvényhatósághoz, amelyben felhívja a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a szemlék alkalmával alkalmasnak talált egyének közül a nélkülözhetetlen tisztviselőket írják össze és terjesszék fel hozzá.

A felterjesztett névsorból nem mindenkit fog mentesíteni a miniszter, hanem csakis azokat, akiket ő talál nélkülözhetetlennek. Ott

tehát, ahol több tisztviselő is van, a törvényhatóság első tisztviselője minden tisztviselőnek a nevét felveszi a kimutatásba és majd a miniszter fog közülök egyet-egyet kiválasztani.

A miniszteri rendeletről Fráter Barnabás alispán tegnap tudatta az illetékes hivatalokat.

Egy nagyváradai iparos kérelme a harctérről.

A meghirdetett árlejtés elhalasztását kéri.

Egyik hadbavonult nagyváradai iparos levele, illetve kérelme érkezett tegnap Nagyvárad város törvényhatóságához a harctérről.

A kérelem visszatükrözi azt a lelkesedést és bizalmat, amely hadbavonult polgártársainkat eltölti a haremezőn.

Amidőn itthagytott házitűzhelyére gondolt s ennek jövője érdekében fordul kérelemmel Nagyvárad városához, egyben megnyilatkozik kérelméből a hit és remény, hogy nem hiába ontják vérüket s fegyvereiket a győzelem kíséri.

Agárdy István nagyváradai mázoló iparos levele a következő:

Nagyvárad város tek. Törvényhatósági bizottságának

Nagyvárad.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A mult hónap 20-án olvastam egy nagyváradai újságban, hogy Nagyvárad városa a házikészítésben levő munkálataira árlejtést hirdet f. hó 26. napján.

Tisztelettel kérem a tek. Törvényhatósági bizottságot, méltóztassék ezen árlejtést egy bizonytalan időre kitolni, mely eljárást alább a következőképen indokolok meg.

E nehéz háborus időben a 40 éves életkorig minden hadköteles polgárember és becsületes hazafi a hadseregben teljesít szolgálatot, velük együtt magam is.

Semmiesetre sem áll módomban — módunkban — ezen árlejtésen részt venni. Igaz, hogy az sem bizonyos, vajjon egyáltalában hazakerülünk-e ez életben, vagy sem. Az azonban bizonyos, hogy a szívünk tele van reménnyel e hitben.

Igazságos eljárás lenne, ha a tek. Törvényhatósági bizottság ezen árlejtést most nem tartaná meg és meghagyná az összes munkálatokat azon iparosok kezében (tekintettel a rendkívüli állapotokra,) akik azt eddig is végezték.

És ha a magyarok nagy és jóságos Istene megsegíti a mi gyönyörű nemzetünket arra, hogy a lelketlen orgyilkosok megszűnnek ellenünk törni és e háborunak vége lesz, ismét hazakerülünk, akik életben maradunk, akkor lesz módunkban minékünk is ezen árlejtésen részt venni és ajánlatunkat megtenni. Az teljesen igazságos lesz Nagyvárad városától és a tek. Törvényhatósági bizottságtól.

A haremezejéről indítom szerény soraimban kérésemet, több iparos polgártársam nevében.

Nem tudjuk, hogy esetleg nem talál-e holnap bennünket egy ellenséges golyó, amely talán véget vet teljesen a földi pályafutásunknak. Az eshetőség kétféle lehet, de a remény a boldog hazatérés felséges gondolata tölti el szívünket és ennek értelmében kérem a tek. Törvényhatóságot, oda hatni, hogy ezen árlejtés a mi hazatérésünkig kitolassék.

A remény minden egyes harc előtt az, hogy ellenségünket tehetetlenné tegyük és ez Istennek hála! többé-kevésbé sikerül is.

Adja a Mindenható, hogy ezen kéresem több polgártársaim nevében a tek. Törvényhatósági bizottságnál is olyan eredménnyel járjon.

Maradtam a tek. Törvényhatóságnak alázatos szolgája,
Agárdy István.

A kérelem teljesítése tagadhatatlanul némi nehézségekbe ütközik, de jóakarattal még is megvalósítható.

Azokkal az iparosokkal, akik jelenleg is szerződéses vállalkozói a városnak és jelenleg is akár maguk, akár itthon hagyott özvegyük kifogástalanul megfelelnek szerződésük köteleességüknek, s hajlandók továbbra is teljesíteni az élvállalt munkákat, kivételesen egy évre meg lehetne hosszabítani a szerződésüket.

Reméljük és bizunk benne, hogy egy éven belül vége lesz a háborunak s akkor meg lehet tartani az új árlejtést.

Rendkívüli, háborus időket élünk, amikor majd minden vonalon kivételes intézkedéseket látunk.

Különösen pedig a városházán szeretnek a háborus viszonyok által előállott rendkívüli helyzetre hivatkozni.

A harctéri kiállítás megnyitása.

Gr. Csekonics Endre v. b. t. t., a Vörös-Kereszt királyi biztosa is jelen lesz. Orosz és szerb ágyuk a kiállításon.

Részletesen ismertettük már a Harctéri kiállítás mozgalmát. A nagy érdeklődést keltett mozgalom sikere már is előreveti sugarait, amennyiben két igen fontos dolog történt újabban is érdekében. Ugyanis a kiállítás megnyitó ünnepélyén megjelent gr. Csekonics Endre v. b. t. t., a magyar Vörös-Kereszt Egyletnek királyi biztosa is, aki gr. Széchényi Emil adalutásával s dr. Farkas László udvari tanácsossal, a Vörös-Kereszt Egylet megbízásával a jövő héten Nagyváradra érkezik a Vörös-Kereszt itteni működésének megvizsgálására.

A kiállítás intéző-bizottságát ez okból ma, vasárnap délelőtt fél 12 órakor bizottsági ülésre hívta össze Rimler Károly polgármester a városháza tanácstermébe. A gyűlésen Fehér Dezső részletesen ismerteti a kiállítás anyagát, megállapodás történik az alacsony belépési és bérleti jegyek árról, a rendezendő megnyitó ünnepélyről is intézkedés történik gróf Csekonics Endre v. b. t. t. és kísérete fogadására, meghívására.

A királybiztos gróf Széchényi Miklós püspök vendége lesz, itt tartózkodása alatt meglátogatja az összes váradai Vörös-Kereszt kórházakat, a szemináriumot, a vasúti nyugvóállomást, a csendőrszolgálatot, a biharmegyei közkórházat, csapatkórházat, zsidókórházat és részt fog venni a harctéri kiállítás megnyitásán, melyet ép evégből tesznek a jövő hét esütörtökére, 12-ikére.

A megnyitó ünnepség programja körülbelül ez: A közönség éneklő nemzeti imánkat, majd Rimler Károly felkéri Csekonics Endre gróf v. b. t. t., királybiztos, hogy a kiállítást nyissa meg; Csekonics Endre gróf

beszéde; azután ő és kísérete Fehér Dezső és Karácsonyi Géza szobrász művész kalauzolása mellett megtekinti a kiállítást. A helyi keretektől így kinőtt, megjelentékenyedett harctéri kiállítás sikere előre láthatólag páratlan lesz.

Hozzájárul bizonyára e sikerhez a kiállítás sok s rendkívüli érdekessége mellett az közszemlére kerülő egy-egy orosz- és szerb ágyu és gépfegyver, melyet a központi vezetőség örömmel bocsátott Nagyvárad rendelkezésére, hogy ezzel is fokozza a város polgárságának lelkesedését és hazaszeretetét, melyet e nehéz időben mindnyájunktól elvárhat és el is vár haza.

..HIREK..

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* **Kuun Frigyes — őrnagy.** A nagyváradai helyőrségnek egyik kiválóan érdemes és a társadalom részéről osztatlan tiszteletnek örvendő tagját érte megérdemelt kitüntetés: Kuun Frigyes százados, térparancsnokot a király őrnagygyá léptette elő. Kuun őrnagy a háboru alatt már kapott egy kitüntetést: a temesvári hadtestparancsnokság külön parancsban dicsérte meg Kuun Frigyeset azért a kiválóan nagy és alapos munkáért, melyet a közös hadsereg nagyváradai csapatai mozgósítási terveinek elkészítése és a tervek keresztülvitele által kifejtett. A második kitüntetést most egyenesen Őfelsége adta a kiváló katonának. Kuun Frigyes őrnagyról ez alkalommal meg kell jegyeznünk, hogy ő Nagyvárad első külön térparancsnoka. Azelőtt nem volt Nagyváradnak külön térparancsnoka; az állomásparancsnok volt mindig a térparancsnok is. Nagyvárad katonai jelentőségének emelkedésével szükségessé vált Nagyváradon is, mint más katonai központokon, a térparancsnoki állás rendszeresítése s erre a fontos állásra Kuun Frigyeset nevezte ki nemrég a hadügyi kormány. Kuun Frigyes, amellet, hogy tetőtől-talpig szorgalmas és buzgó katona, a nagyváradai polgári társadalomban is számos tisztelt szerzett kedves, uri modorával s jól megérdemelt kitüntetései és előléptetése igazán egész Nagyvárad uri társaságában okozott osztatlan örömet.

* **Chigi Albani herceg meghalt.** Chigi Albani Mario herceg a római templomok marsallja és a konkláve őre meghalt Aricióban. A Chigi Albani hercegek családjában örökségképpen száll át apáról fiúra, a konkláve őrségének tiszte. A legutóbbi pápa választáson a most elhunyt Chigi Albani Mario látta el a konkláve őrének tisztét: ő vette át a konkláve kapujának kulcsát, mikor a pápaválasztó bibornokok bevonultak a konklávéba. A konkláve őrének kötelessége, hogy a pápaválasztásra utóbb érkező bibornokok előtt megnyissa a konkláve kapuját. A konkláve őrének tisztét most az elhunyt herceg idősebb fia, Lajos herceg öröklé.

*** Katonai hírek.** Ófelsége a mozgósítás következtében katonatorvosi helyen már alkalmazott, valamint az ezután ilyen helyen alkalmazandó polgári orvosoknak, utóbbiaknak az állománybevételük napjával a háboru tartamára a segédorvosi rendfokozatot adományozta. **Kitüntetések:** Ófelsége megparancsolta, hogy a legfelsőbb dicsérő elismerés Papp László főhadnagynak és Kozmódi Kállay Oszkár tartalékos hadnagynak, mindketten a császári kir. 1. sz. huszárezredben, az ellenségkel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül, tudtul adassék. **Kinevezések:** Ófelsége Mihajlevics Györgyöt a 37., lovag Arlow Győzöt, Koneerli Ottót a 101-ik, Zöch Károlyt a 37-ik gyalog, Bruics Ignácot a császári kir. 7-ik huszár ezredben és Csécsi Nagy Imrét a 2-ik honvédhuszár ezredben ezredesekké, Gömöri Havas Gábort a 2-ik huszár, Böhm Bélát a 8. honvéd táborigyus ezrednél őrnagyokká és Butala István százados gazdasági tisztet őrnagy, gazdasági tiszté, Steinitzer Ferencet és Vécsey Károlyt, mindketten a 8-ik honvéd táborigyus ezrednél főhadnagyká, Jurenák Lászlót és Zsambah Rezsőt a 4-ik honvédgyalogezrednél, Ikray Károlyt a nagyváradi honvédhadapródiskolánál és Vörös Jenőt a 2-ik honvédhuszár ezrednél főhadnagy gazdasági tisztékké nevezte ki.

*** A Szigligeti-Társaság első háborus matinéja.** Jövő vasárnap nagyérdemű művészi eseménye lesz Nagyváradnak: a Szigligeti-Társaság rendezti első háborus matinéját, melynek jövedelmét a nagy nemzeti célra fordítják. Az első felolvasó ülés műsora magas irodalmi színvonalon áll: első pontja Bihari Ákos, a kiváló művész szavalata lesz, aki a háboru friss irodalmából ad elő hazafias verseket. Kozáry Gyulát, a hadapródiskola tudós tanárát halljuk azután, aki a háboru irodalmáról tart magvas előadást; végül pedig kedves vendégül E. Kovács Mariskát üdvözöljük a dobogón, aki ismert művészetével szavalja el a Mihály pópa lányának nagyhatású imáját a magyar zászlóért. Nagy érdeklődésre tarthat számot a program megnyitója is, amelyet Rádl Ödön, a Társaság illusztris elnöke fog tartani. A felolvasó ülés belépti díjait rendkívül mérsékeltre szabta a rendezőség s a jegyek keddtől kezdve Láng József, Vidor Manó, Sebő Imre könyvkereskedésében, a Hegedüs Hirlapirodában és Braun Hanna Szent László téri dohánytőzsdéjében lesznek kaphatók.

*** A 46. sz. veszteségi kimutatás** többek között a következő meghalt, illetve megsebesült tisztek nevét közli: Kiss Béla 101. gye.-beli tart. hadnagy seb., Tótfalussy Ödön dr 37. gye.-beli tart. hadnagy seb., Váradi Jenő 37. gye.-beli tart. hadnagy meghalt.

*** Berettyószéplak a vágatások korlátozása ellen.** A földművelésügyi miniszter legutóbbi rendeletet adott ki, melyben a szarvasmarha állomány megvédelmezése végett a vágatásokat sok tekintetben korlátozta. E korlátozásban benne van az üszörborju levágatásának tilalma is. Most ez ellen a tilalom ellen Berettyószéplak község képviselőtestületi felszólamlást adott be a vármegyéhez, amelyben kéri a korlátozás fel-függesztését. A képviselőtestület azzal indokolja e kérelmet, hogy az ottani fogyasztási igényeket egyáltalán nem tudják másként kielégíteni csak úgy, ha az üszörborjukat is vágthatják. A kérelmet valószínűleg nem fogják teljesíteni.

*** A Vörös-Kereszt vendégei.** Előkelő magyar vendégei lesznek a napokban a Vörös-Kereszt Egyesület nagyváradi fiókjának. Szerdán, november 11-én az esti vonattal Nagyváradra érkeznek: gróf Csekonics Endre királybiztos, gróf Széchenyi Emil a Vörös-Kereszt Egyesület főmegbízottja, akik jelenleg országos körúton vannak s a Vörös-Kereszt Egyesületeket látogatják meg. Kisérőjükben érkezik dr Farkas László udvari tanácsos, a Vörös-Kereszt igazgató főorvosa. A magas vendégek gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspökhöz, az orsz. Vörös-Kereszt elnökéhez szállanak. A kiváló vendégek előtt másnap, esütörtökön délelőtt tisztelegnek a helybeli Vörös-Kereszt Egyesület vezetői. Az előkelő vendégek azután sorban meglátogatják a Vörös-Kereszt itteni intézményeit.

*** Könyveket tartalmazó csomagok felülvizsgálata.** A tanítás s művelődés céljaira szolgáló sajtótermékeket (könyveket, térképeket, szemléltető nyomtatványokat, folyóiratokat) tartalmazó postai csomagokat f. hó 9-től, hétfőtől kezdődőleg, a főpostán naponként délelőtt 9-től 10 óráig kell Biró Márk igazgató, kirendelt állami megbízottnál (a csomag feladási helyiség melletti szobában) vizsgálat céljából bemutatni.

*** Kolera Berettyóujfaluban.** Berettyóujfaluban fellépett a kolera járvány s e miatt a vásárokat betiltották. Eddig öt megbetegedés fordult elő, de halálozás eddig nem történt egy sem. Az eddigi megbetegedések enyhe lefolyásúak voltak.

*** A Vörös-Kereszt Egylet gazdasági céljaira** 1914. november 1-től 7-ig a következő adományok folytak be az egylet pénztárába: Lichtschein Mózes, Derecske 200 kor., Echerolles Sándor és neje 100 kor., Klor Antal Szentjobb 100 kor., Premontrei rend tárháza november havi adománya 50 kor., Lakatos Sándorné és Baranyi Boriska 50 kor., Schön Erzsébet 50 kor., A nagyváradi 4. népf. pótzászlóalj 2-ik század legénységének gyűjtése 16 kor. 77 fill., Geiszberg Emma a katonák karácsonyi ajándékára 15 kor., özv. Fülep Andrásné Esztár 12 kor., Peiser Károly sirdiszítés megváltására 20 kor., Hranyiczky Károly, Fűredy László elhunytá alkalmával közorúmegváltásra 10 kor., Löwinger László és Pál gyűjtése (a Nagyváradi Napló útján) 5 kor., Bodó Bertalan 5 kor., Kovács Józsefné sirdiszítés megváltására 3 kor., Szénássy Rózsika sirdiszítés megváltására 3 kor., Reich Dávid 2 kor., Dublea Liviusz, Jánosd 1 kor.

*** Halálozás.** Kápolnásnyéki Balassa István m. kir. szőlőszeti és borászati központi felügyelő, Biharvármegye törv. hatósági biz. tagja életének 62-ik évében hosszas betegség után f. hó 6-án este 11 órakor Bihardíszegén meghalt. Temetése f. hó 9-én lesz.

*** Kereskedők figyelmébe.** A m. kir. keresk. Muzéum értesítette a kamarát, hogy a Rust & Veth cégnek Amsterdamban nagy készletei vannak kávéban; a K. H. von Beneken hágai cégnek chininben, vajban, sajtban és kávéban; R. van Mill & Co. 15. Handelsvereinigung amsterdami cégnek déli-gyümölcsben, főleg mazsolában és fűszerben. Azzal hívjuk fel erre az érdekeltek figyelmét, hogy esetleg nevezett cégekkel közvetlenül lépjenek érintkezésbe, különben a leveleket az amsterdami cs. és kir. osztrák-magyar konzulátusokhoz is lehet intézni, amely szívesen vállalkozik a levelezés közvetítésére. Nagyvárad, 1914. november hó 7-én. A Nagyváradi Kereskedelmi és Ipar-kamara dr Moskvits József, elnök. dr Sarkadi Lajos, titkár.

*** 50 fácán és 50 nyul a sebesült katonáknak.** Hogy mennyire pompás gondolat volt a Vörös-Kereszt azon elhatározása, miszerint a Bottó-féle főzőiskolában a közönség adományaiból főzzenek a súlyosabb sebesült katonáknak, azt nem csak a szegény beteg katonák halás nyilatkozatai igazolják, de honorálja a nemes szívu közönség is, amelynek köréből napról-napra bőséges természetbeni adományok folynak be a nemes célra. Legújában gr. Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök 50 darab fácánt és 50 darab nyulat adományozott a Vörös-Kereszt konyhájának, a sebesült katonák részére. — Ugyanezen célra Sz. K. 20 koronát adományozott szerkesztőségünk útján. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

*** Áramszünet.** A városi villamosmű igazgatója értesíti az áramfogyasztókat, hogy f. hó 8-án, azaz ma (vasárnap) déli félegy órától félkettőig az áramszolgáltatás — a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt — szünetelni fog, mely áramszünet azonban a villamos vasut forgalmát nem érinti.

*** A kihágási eljárás mellőzése a katonáknál.** Ó császári és apostoli királyi Felsége 1914. évi október hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmebben elrendelni méltóztatott, hogy mindazon egyének ellen, akik a most folyó háboruban a közös véderőnél, a honvédségnél vagy a népfölkelésnél szolgálati kötelezettségüket hiven teljesítették, az 1914. évi szeptember hó 20. napja előtt elkövetett s a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok hatáskörébe tartozó kihágások miatt indított, vagy indítható rendőri büntetőeljárás mellőztessék: a jogerős ítélettel kiszabott és még végre nem hajtott büntetéseket pedig kegyelemből elengedni méltóztatott. Nem terjed ki a kegyelem az oly cselekmények miatt indított vagy indítható rendőri büntető eljárásra, amelyben a cselekmény éppen a hadiállapotra való tekintettel minősülő kihágássá, amelyben a cselekmény a hadviselés érdekeit sértő kihágást képez, ide számítva a véderőről szóló kihágásokat is, kivéve, ha az illetők jelentkezési, állítási vagy törvényes szolgálati kötelezettségüknek 1914. évi szeptember 20-ig eleget tettek. A legfelsőbb kegyelem nem terjed ki az eljárás költségeire és a kihágási ügyekkel kapcsolatos magánjogi igényekre.

*** Aranyat-vasért.** Nagyvárad város főispánjához ujabban a következő arany-ézüst adományok érkeztek: Pápai Eszti ke egy ezüstgyűrű. Zucker Mórné egy aranygyűrű. Weinberger Miklós né 5 korona. Eleméry Ferencné 6 korona. S. H. egy aranygyűrű, egy ezüstlánc. Poyvár Ilona két aranyfüggő. Benkő Sándorné egy aranygyűrű, egy aranylánc, egy aranylap, egy ezüstbross. özv. Julier Vilmosné két aranyfüggő, egy aranybross. Élő Gabriella két aranyfüggő, egy aranygyűrű, aranytőredék. V. G. két aranygyűrű. Weitz Ilona egy aranygyűrű, egy aranyfüggő. Kalmár Ilona egy aranylánc Gajzágó Irma egy aranygyűrű. Özv. Kikinger Károlyné két ezüstkanál, egy ezüstkarperce, egy ezüstkésnyél, egy ezüstmedál. Blau Lina egy aranygyűrű. Schvarcz Annus egy aranygyűrű. Osváth Anna egy aranygyűrű. Kain Dávid egy aranygyűrű. Dr Tóth Ferencné tíz korona Fischer Emma egy aranygyűrű. Hegedüs Ottó egy aranymedál, öt korona. Weisz Sámuelné egy aranygyűrű. Dr Vargha Antalné egy ezüstóra. Ilovics Szilárdné egy aranygyűrű. Kovács Mariska egy ezüstóra, kis aranylap. Pikó Mariska egy aranygyűrű. Boros Jenőné egy aranygyűrű. Klein Károlyné egy aranygyűrű. Dr Székelyné Lipnik Rózsika egy aranygyűrű, egy aranyzsuzu. Rózenblüh Regina egy aranygyűrű, két aranyfüggő. Nagy Irén két kis

aranygyűrű. Klözner Margit egy arany láncdarab, egy ezüstlánc. Pollák Bella két aranyfüggő, egy ezüstkarperec. Hackel Ede egy aranygyűrű. Singlár Gyuláné egy aranygyűrű, két aranykézfélgomb. Melcher Jenő egy ezüstóra. Kardos Mariska egy ezüstgyűrű, két aranyfüggő. Weisz Adolfné egy aranygyűrű, egy arany töredék. Koller Adolfné egy aranygyűrű, két aranytöredék. Blau Berta egy aranygyűrű és egy korona. Dr Domokos Lajosné egy aranygyűrű. Apfel Gyuláné egy aranygyűrű. Kohn Józsefné két aranyfüggő. Szücs Erzsébet két aranyfüggő és öt korona. Nagy Lajos aranytöredék. Gergely Arminné egy aranygyűrű, egy ezüstszusu. Breier Margit egy aranygyűrű. Vasaly Mariska egy aranygyűrű.

*** Közveszélyes cigányok.** A cigányok ugyan sohse voltak valami bizalomgerjesztő nációk, de most már Kövesegyházán épen nem mondhatók annak. Tegnap innen a gazdák levélben fordultak az alispánhoz, hogy szabadítsa meg őket a cigányoktól. A panasz szerint a szomszédos község határában levő kőbóri cigányok éjjel állandóan át jönnek Kövesegyházára és ott amit csak meg tudnak fogni magukkal viszik. Ez a vakmerőségük az utóbbi időben annyira fajult, hogy már az éléskamarákba is behatolnak. A gazdák sürgős intézkedést kérnek Fráter Barnabás alispántól.

*** Adományok a Vörös-Kereszt fehérnemű osztályának.** A Vörös-Kereszt fehérnemű osztályának a következők küldtek vásznat és selejtes fehérneműt: Stark Róza, Bolkus Péterné, Weiszlovits Lajosné, Ress Mihályné, Hoffmann Gusztávné, Schwartz Illésné, Lemberg Ferencné, Biszterszky Ivánné, özv. Rokszinné, a Bapbista nők, özv. Marinkovitsné, Schwartz Vilmosné, özv. Lichtmann Hermanné, N. N. 20 K, Fischerné Szalai Stefi 6 K. A Jobbkéz céljaira: Havas Mór és neje 50 K, özv. Fráter Zsigmondné 5 K, Puskó Péter elmekórházi mézárós gyűjtése a katonák sirjának kivilágítására 16'66 K, A háboruban elpusztult drága pótolhatatlan emberleletek emlékezetére egy jobb jövő reményében... az első halottak napján N. N. 10 kor. Balázs Jánosné világitás megváltásért 2 K. Gyönyörű virágokat küldtek: Buzásy Albertné, Bozóky Gyuláné, Meleher Károlyné és Erzsike, Vucskics Julia, Harmathy Károlyné, Szeszicsné, Pallay Lajosné. A sebesültek karácsonyára: Kazinczy Mariska 5 K, Thury Endréné 5 K, Gavra Sándor Bontesd 10 K, Tarr Klementin 10 K. Fischerné Szalai Stefánia gyűjtése tanítványai köréből: Varró Agneska 2 K, Rácz Annus 2 kor. Kövér Margit 2 korona, Czeglédy Emmi 1'50 K, Krausz Juci 2 K, Sártory Bözsi 2 K, Öttömösi Juci 2 K, Géczy Magda 2 K, Szokoly Erzsi 2 K. Rolliner Ella 1 K, Lengyel Klári 1 K, Getry Edit 1 K, Szandie Gertrud 1 K, Weisz Rezszi 1 K, Kardos Magda 1 K, Klein Erzsi 1 K, Somló Aranka 1 K, Fiber Erna 1 K, Kalenda Boriska 1 K, Kepes Erzszi 1 K, Lindenbanm L. 1 K, Fischer Ervinné 10 K. Mindezen adományokat hálással köszöni egy a fehérnemű osztály, mint a Jobbkéz vezetősége a minden nemes dologért lelkesülő nagyrődemű közönségnek és kérjük, hogy a vezetőséget tartsa meg továbbra is jóindulatában.

*** Népmozgalmi adatok.** A nagyváradi m. kir. állami anyakönyvezető a múlt héten a következő bejegyzéseket eszközölte.

Eljegyzések: Balogh Mihály—Pallag Mária, Barucza Flórián—Ludmann Erzsébet, Bálint Dávid—Cservák Mária, Páska János—Sandra Margit.

Házasságok: Szabó György—Varga Mária, Marosán Mihály—Szabó Julianna, Marosán József—Tárnok Mária, Ilcsik János

—Szabó Mária, Jámbor János—Bribely Dorottya, Meri István—Dankó Erzsébet, Kóhn Antal—Rózenblüt Regina, Zsurkucz Demeter—Zupna Anna.

Halálozások: Lugosi András 66 év, özv. Tischler Sámuelné 82 év, Füredy László 76 év, Bence János 32 év, Schetthausen Henrik 24 év, Berna Szilárd 34 év, Nagy Ferenc 52 év, Molnár Gyula 29 év, Balog Lajos 54 év, Jank Anna 79 év, Weisz Ferenc 18 év, Kun Sándor 68 év, Tóth István 29 év, Tellmann 30 év, özv. Haraszi Imréné 75 év, Koráh Miklós 23 év, Sternberg Józsefné 33 év, Oláh István 38 év, Lantos József 25 év, Murvai Mihály 52 év, özvegy Schooffmann Andorné 95 év, Dán Román 33 év, Uhrencsuk Szilárd 25 év, Nozsa György 2 év, Peen Julianna 69 év, Feuwerker Salamon 27 év, özv. Weisz Majorné 101 év, Birudó Antal 54 év, özv. Kassay Istvánné 59 év, Oberhuber Albin 27 év, Jamnyuk Mátyás 36 év, Eichenwald József 81 év, Hanasz Jánosné 35 év.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedési alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x Védekezés a kolera ellen. Hatathós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. *Kals szappan*, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. *Farkas István Apolló droguerijában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.*

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezón közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fáradhatatlan népszerű gazdája. A harctérről fényesrangú tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként máttól kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x Poloskairtó Noxin biztos szer Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló droguerijában Rákóczi-ut 7-B.

*** Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani áratok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likörök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud es. és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-ut Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-ut 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló droguerijában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: A gránicon. Mindnyájunknak el kell menni!

Vasárnap este: Ikrek a táborban. (Ujdonság.)

Hétfő: Ikrek a táborban.

Kedden: Oroszok Máramaros-szigeten.

Szerdán: Bánk bán.

Csütörtökön: Éjjel az erdőn.

Pénteken: Heidelbergi diákélet.

Szombaton: Gül Baba rózsái.

Vasárnap délután: Vörös ördögök.

Vasárnap este: Obrenovics Sándor.

„A Színház” e heti száma tegnap délután jelent meg gazdag és változatos tartalommal. Az első oldalon Rettegny Margit arcképe van, belül pedig vers, elbeszélés, színházi apróságok váltakoznak. Szerkeszti Bódogh Hilf László. Egyes szám ára 10 fill. Kapható minden tőzsdében.

Legujabb táviratok.

A német vezérkar jelentés.

Berlin, november 7. A német nagy főhadiszállás jelenti: Yprestői irányban támadásaink tegnap is, különösen Yprestől délnyugatra előrehaladtak. Több mint ezer franciát foglyul ejtettünk és három gépfegyvert zsákmányoltunk.

Noyontól nyugatra valamint az általunk elfoglalt Vailly és Chavonne ellen intézett francia támadásokat az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva visszavertük. Általunk bevett és csak csekély erővel megszállott Soupirir helyiséget, valamint Sapigneul nyugati részét, amely állandóan a legsúlyosabb ágyutüznek volt kitéve, ki kellett üríteni. Servounánál az ellenséget visszavertük az argonni erdőben hátrább szoritottuk. A keleti hadszíntéren három orosz lovassági hadosztály amely Kolo felett átkelt a Vártán, megvertünk és a folyón túl visszavetettük. Egyéb összetűzés ott nem fordult elő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Leipzig újabb zsákmánya.

London, november 7. (Magyar Távirati Iroda.) A „Leipzig“ német cirkáló a chilei partokon elfogta és elsüllyesztette a »Winsbranch“ nevű Sunderland gőzöst. A legénységet biztonságba helyezte.

A francia humor.

Páris, november 7. (Tud. táv.) Tizenkilenc francia akadémikus a múlt hóban gyűlést tartott, melyen Ausztria-Magyarországot és Németországot örökre törölték a civilizált államok sorából.

Csingtau elesett.

Budapest, november 7. (Tud. táv.) A németek hős gyarmata, Csingtau elesett.

Heves harcok nyugaton.

Budapest, november 7. (Tud. táv.) Arras körül heves harcok folynak, melyeken afrikai csapatok is részt vesznek.

Kitüntetések.

Budapest, nov. 7. A balkáni haderő főparancsnoksága Bene Ferenc népfelkelőnek I. oszt. vitézségi ezüstérmét, Nánássy I. m. népfelkelő őrmesternek, Odoan Demeter, Nagy Ferenc népfelkelőnek II. oszt. vitézségi érmét adott.

Az angolok Egyiptomban.

Berlin, nov. 7. (Tud. táv.) Az angolok az összes egyiptomi német, magyar, osztrák alattvalót elfogták, vagyonukat elkobozták és internálták.

Megsérült angol cirkáló.

London, nov. 7. (M. T. I.) A chilei amerikai követ hivatalos jelentése szerint a „Glasgow“ nevű angol cirkalót, amely a chilei partok közelében vívott tengeri ütközetben megsérült, chilébe szállították.

A szárosi öböl elzárása.

Athén, november 7. (Magyar Távirati Iroda.) A szárosi öböl elzárása céljából aknákat raktek le.

IRODÁLOM

Mária-Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyám 1 korona, külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Szeressétek egymást! Bangha Béla S. J. — A karitás a kongregációban. — Novemberi gondolatok. Farkas Alberik S. O. Cist. — Szent Bernáth élete. Dr. Várkonyi Fidél S. O. Cist. — Főhercegek felvétele a kongregációba. Kipper Károly S. J. — A béke halála. Samassa Déry Annie. — A mezitlábosak énekeskolaja. Elbeszélés. — Egy érdekes jövendölés. — Hírek. — Adományok. — Telefon.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Óriási hibát

követett el az, aki nem volt óvatos és csuzos, löszvényes bántalmi, szurás, szagatás, hasogatás, nyílalás, derék és hátfájás, rheuma, csontfájdalmak stb. ellen a valódi KRIEGNER-féle

REPARATOR

helyett holmi utánzatot használt. — Sürgősen ajánljuk tehát minden rheumas betegnek és mindenkinek, aki főtűi fájdalmakban hűlés s légvonat okozta bajokban szenved, hogy azonnal használjon valódi KRIEGNER-féle

REPARATOR-t,

melyet kizárólag csak a

KRIEGNER-gyógyszertár Budapest, Kálvin-tár készít, tehát ide kell címezni a rendelő-levelet. Egy kis üveg 1 korona nagy üveg 2 korona minden gyógyszertárban. Postán 5 kis üveg bérmentve 5 korona, vagy három nagy üveg 6 korona, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Ez a régi kitűnő gyógyszer már egyszeri bedörzsölés után is gyógyít és nemcsak csak csillapítja, hanem meg is szünteti a fájdalmat.

Vásárlásnál vigyázzon, nehogy utánzatot kapjon.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 12237—1914.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Végh Rozália nevét viselő és Biharvármegye kezelése alatt álló egyik alapítvány üreسدésbe jövén, annak betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom ennél fogva mindazokat kik ezen évi 500 koronával javadalmazott és Biharvármegye törvényhatósági bizottsága által választás útján betöltendő alapítványt elnyerni óhajtják, hogy az alapítvány kezeléséről szóló

és irattáromban a hivatalos órák alatt megtekinthető 800—1889 Biz. sz. közgyűlési határozattal alkotott szabályrendeletben aláírt feltételek fennállását igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerűen bélyegzett pályázati kérvényüket hozzám folyó évi december hó 10. napjának déli 12 órájáig annál is inkább adják be, mivel az elkészen benyújtott vagy nem szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1914. nov. 6-án.

Fráter Barnabás
alispán.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terazzó, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legalkalmasabb és legmasszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerik tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, huszárógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszereket, fej- és arcápoló pipereszereteket, mindennemű acélárakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Földbérleti hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Bihar-püspöki közseg határában, a vasuti állomással szemközt, a nagyváradi latin szertartású káptalantól kisajátított területből 65 k. holdat és 325 □ ölt egészben vagy körülbelül 10 k. holdas parcellákban részletben is bérbeadnak még pedig 15 k. holdat 1 évre, a többi területet pedig 3 évre.

Közelebbi tájékozást a nagyváradi osztálymérnökség ad.

A bérelni óhajtok az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlataikat zárt borítékban „Ajánlat a biharpüspöki bérleti területre” felhívással legkésőbb f. évi november hó 14 ike déli 12 óráig jutassák Üzletvezetőségünk I. osztályának a főnökéhez.

Az ajánlatok felett a felbontástól számított 8 napon belül fogunk dönteni

Arad, 1914. évi november hó 1-én.

Az Aradi Üzletvezetőség.

18511—1914 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire és a h-gyrevonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1914. évi föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdó kivetési listák folyó évi november hó 8-ik napjától november hó 15 napjáig bezárólag nyolc napi közzszemlére a városi adóhivatalnak az I-ső kerületi (Ólaszi) a 21-ik, a II-ik kerületi (Újváros és Külváros) a 14-ik, és a III-ik kerületi (Varalja, Velence, Csillagváros Hegy) a 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett listákban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az ellen nemaláni felszólamlasukat adóivüknek kikézésítését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog véletni.

Nagyvárad, 1914. évi november 7-én

Városi adóhivatal.

Ágyfelszerelések!

Pokróczok

nagy választékban
Katonáknak 10 százalék engedménnyel

Weisz Kálmán
cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon: 905. sz. Villamos megálló.

Lepedő vásznak!

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Cement, cementcsövek, fedéllemez, gipsz.

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

XXXI-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélúakra fog fordíthatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer.	30.000 K. készp.	20 nyer. à 200 ..	4.000 K. készp.
1 "	20.000 " "	40 " " 150 ..	6.000 " "
1 "	10.000 " "	100 " " 100 ..	10.000 " "
1 "	5.000 " "	200 " " 50 ..	10.000 " "
5 nyer. à 1000 K. .	5.000 " "	2500 " " 20 ..	50.000 " "
5 " " 500 ..	2.500 " "	12000 " " 10 ..	120.000 " "
10 " " 250 ..	2.500 " "		
		14885 nyer. összesen	475.000 K. készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Várospalota) porómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdekben és váltó-üzletben Játéktervet kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb hevíz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, izzadmányok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszrvék különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legelőbb esetben kívánatosá teszi a kénes meleg hevíz gyógyfürdők használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhessék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- v gy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelek, sült vagy főlt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelek sült hussal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponkint és személyenkint 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.